

Мирослав Коротя – аспірант кафедри аналітичної економіки та природокористування Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Етапи становлення нафтогазової промисловості в Україні

У статті досліджено процес становлення, розвитку, досягнень, перспектив та науково-технічного потенціалу нафтогазової промисловості в Україні. Визначено, що здійснення суттєвого розширення виробничих потужностей і модернізація технологічного процесу сприятимуть створенню умов для нарощення обсягів транспортування та видобутку нафти й газу.

Ключові слова: газ, нафта, видобуток, транспортування газу, газове забезпечення, газорозподільчі підприємства, газотранспортна система України.

Постановка наукової проблеми та її значення. Особливо актуальним на сьогодні є аналіз процесу становлення нафтогазової промисловості в Україні, оскільки розвиток ринкових відносин в Україні вимагає постійних перетворень в усіх сферах економічної діяльності, у тому числі й у нафтогазовій галузі. Проблема забезпеченості енергоносіями нашої держави на сьогодні є гострою та потребує нових підходів.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Дослідженням процесу становлення, розвитку та перспектив науково-технічного потенціалу нафтогазової промисловості в Україні займалися такі вітчизняні й зарубіжні вчені, як С. Антекар, Л. Баб'як, Г. Бурлак, Д. Джонстон, А. Дронов, Д. Ергін, А. Лосицький, Д. Мамзелев, А. Молчанов, Г. Кіщено, А. Коршак, А. Рузманов, Н. Тимохіна, М. Топилка, А. Шаммазова, Р. Шерстюк, А. Шидловський, Р. Шульман, Однак дослідження періодизації становлення нафтогазової промисловості України на сьогодні залишається недостатнім.

Мета статті – дослідження процесу становлення, розвитку, досягнень, перспектив та науково-технічного потенціалу нафтогазової промисловості України.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Однією з найстаріших галузей промисловості України вважаються нафтопромисли, що були започатковані ще майже століття тому. В Україні нафтогазова промисловість має багату історію. Перші історично підтверджені згадки про видобуток нафти на території Західної України з'явилися ще в XIV ст. У 20-х роках XIX ст. на промисловому рівні розпочато видобуток нафти в околицях м. Борислав на Прикарпатті. На той час це був найбільший нафтовидобувний регіон у Європі. Так, уже на початку XIX ст. обсяг видобутку в ньому досяг 2 млн т на рік [3].

У середині XX ст. природний газ українського походження транспортувався до Польщі, Литви, Латвії, Росії, Білорусі, Австрії та Чехословаччини. Зазначимо, що саме з території України здійснено перші в Європі міждержавні поставки природного газу – у 1945 р. розпочалися поставки з Дашавського та Опарського газових родовищ до Польщі.

Нафтогазова промисловість України в післявоєнний період значно наростила свої обсяги, оскільки відкрито значні запаси вуглеводнів у Дніпровсько-Донецькому регіоні, Прикарпатті та Причорноморсько-Кримській області нафтогазового видобування. У 1972 р. досягнуто максимальних показників видобутку нафти й газоконденсату – 14,4 млн т, а в 1975 р. – найбільшого рівня видобутку газу, який становив 68,7 млрд куб. м [5]. Загалом, за часи становлення нафтогазової промисловості в Україні відзначено такі визначні події:

- 1912 р. – уведення в дію одного з перших у Європі газопроводів «Борислав-Дрогобич» для подачі побутового нафтового газу, довжина якого складала 12 км;
- 1921 р. – відкриття у Львівській області Дашавського родовища газу, яке в той час було найбільшим у Європі;
- 1924 р. – уведення в розробку на промисловому рівні покладів газу Дашавського родовища та побудова газопроводу Дашава–Стрий–Дрогобич;

- 1936 р. – відкриття перших покладів нафти в Східній Україні на території Сумської області;
- 1937 р. – уведення в експлуатацію першої в СРСР Приазовської газонаповнювальної станції в Запорізькій області для здійснення заправки автомобілів стиснутим природним газом;
- 1945 р. – експорт природного газу з України до Польщі (уперше у світі експортували газ на територію іншої держави);
- 1948 р. – початок магістрального транспортування газу в Україні. Побудовано найпотужніший у Європі газопровід Дашава–Київ довжиною 509 км;
- 1950 р. – відкриття в Харківській області унікального газоконденсатного родовища Шебелинського;
- 1951 р. – початок транспортування газу до Росії. Продовжено до Москви газопровід Дашава–Київ;
- 1954 р. – уперше в СРСР запроваджено технологію нагнітання води в нафтові поклади Бориславського родовища, що у Львівській області;
- 1960 р. – початок транспортування природного газу до Білорусі. Побудовано газопровід Дашава–Мінськ. Уведено в експлуатацію Шебелинський газопереробний завод. Розпочато розвиток нафтогазової промисловості в Криму. Відкрито перше в Криму газове родовище – Задорненське;
- 1962 р. – розпочато транспортування нафти магістральним способом територією України. Початок транспортування нафти в напрямку Чехословаччини та Угорщини сполученням «Броди-Держжордон», що входило в склад нафтопроводу «Дружба». Відкрито в Чернігівській області Лесяківське нафтове родовище, що є найбільшим за запасами нафти на території України;
- 1963 р. – створення централізованого Управління магістральними нафтопроводами «Дружба», що здійснювало експлуатацію нафтопроводів на території України, Білорусі та Росії;
- 1964 р. – початок підземного зберігання газу в Україні. Розпочата закачка газу до першого в Україні Олишівського підземного газосховища, що в Чернігівській області;
- 1966 р. – створено систему Придніпровських магістральних газопроводів. Уведено в експлуатацію нафтопровід від Гнідинцівського родовища до Кременчука;
- 1967 р. – уведено в експлуатацію газопровід Долина–Ужгород–Держжордон. Початок експорту газу з України до Австрії та Чехословаччини;
- 1971 р. – відкриття на шельфі Чорного моря першого газоконденсатного родовища «Голіцинського»;
- 1972 р. – максимальний річний рівень видобутку нафти в Україні становив 14,5 млн т;
- 1975 р. – максимальний річний рівень видобутку газу в Україні становив 68,7 млрд куб. м;
- 1978 р. – уведено в експлуатацію трансконтинентальний газопровід «Союз»;
- 1981 р. – уперше в Європі на Новотроїцькому газоконденсатному родовищі в Полтавській області впроваджено технологію сайклінг-процесу;
- 1983 р. – у Львівській області введено в експлуатацію одне з найбільших у світі підземних сховищ газу – «Більче-Волицьке» – та побудовано газопровід трансконтинентального значення «Уренгой-Ужгород»;
- 1988 р. – побудовано трансконтинентальний газопровід «Ямбург-Ужгород»;
- 1996 р. – запроваджено процес внутрішньої діагностики газопроводів газотранспортної системи України;
- 1997 р. – уперше в Україні розпочато випуск неетильованих високооктанових бензинів. Уведено в експлуатацію установку каталітичного риформінгу на Шебелинському газопереробному заводі;
- 1998 р. – досягнуто максимального рівня обсягу транзиту природного газу через територію України, а саме 141 млрд куб. м. Об'єднанням державних активів нафтогазової промисловості держави створено Національну акціонерну компанію «Нафтогаз України»;
- 1999 р. – уведено в експлуатацію Яблунівський газопереробний завод. Відкрито Північно-Казантипське газове родовище в Азовському морі. Завершено будівництво газопроводів Джанкой–Феодосія–Керч та Хуст–Сату–Маре (Румунія);

- 2000 р. – досягнуто максимального обсягу транзиту територією України нафти – 56,4 млн т. Відкрито Східноказантипське родовище газу в Азовському морі;
- 2001 р. – уведено в експлуатацію в Одеській області компресорну станцію «Гарутине». За технічної підтримки Європейської комісії в Одеській області побудовано газовимірювальну станцію «Гребеники» з використанням ультразвукових лічильників. Відкрито Північно-Булганацьке газове родовище в Азовському морі. Засновано Національну газову спілку України. Завершено під Одесою будівництво нафтопроводу Одеса–Броди та морського нафтового терміналу «Південний»;
- 2002 р. – відкрито Кобзівське газоконденсатне родовище. Завершено будівництво морського нафтового терміналу «Південний». У Закарпатській області на компресорній станції «Ужгород» уведено в експлуатацію новий цех;
- 2003 р. – компанія «Нафтогаз України» започаткувала низку проектів з освоєння вуглеводневих ресурсів за межами України (ОАЕ, Єгипет, Лівія). Уведено в експлуатацію Кобзівське газоконденсатне родовище та Східно-Казантипське газове родовище в Азовському морі. На компресорній станції «Ставище», що в Київській області, уведено в експлуатацію газоперекачувальну установку комбінованого циклу «Водолій». У місті Боярка Київської області завершено будівництво першої черги Центру метрології нафти, нафтопродуктів, природного та зрідженого газу;
- 2004 р. – упроваджено на Куличихінському газоконденсатному родовищі технологію сайклінг-процесу. Розпочато експлуатацію в реверсному режимі нафтопроводу Одеса–Броди. Після реконструкції Шебелинського газопереробного заводу збільшено його потужність до 1 млн т сировини на рік. В Азовському морі введено в експлуатацію Північно-Булганацьке газове родовище;
- 2005 р. – відкрито Дібровське й Дубоневецьке газові родовища та Східновиноградівське, Римарівське, Аксютинське газоконденсатні родовища;
- 2006 р. – затверджено енергетичну стратегію України на період до 2030 р. Завершено будівництво другої черги Центру метрології нафти, нафтопродуктів, природного й зрідженого газу в місті Боярка»;
- 2007 р. – у Львівській області введено в експлуатацію компресорний цех на Опарському підземному сховищі газу;
- 2008 р. – у Чернігівській області введено в дію компресорну станцію «Бобровницька»;
- 2009 р. – відкрито в Харківській області Мигиринське нафтогазове й Святогірське газоконденсатне родовища. На Котелевському та Тимофіївському родовищах упроваджено технологію сайклінг-процесу. Уведено в дію Ливенське, Недільне й Аксютівське газоконденсатні родовища (Харківська область). Уперше здійснено роботу газотранспортної системи України в автономному режимі та впроваджено схему реверсу для забезпечення потреб вітчизняних споживачів у природному газі без зовнішніх поставок. Уперше компанія «Нафтогаз України» отримала промисловий приплив нафти за межами України – із родовища в Єгипті. Між НАК «Нафтогаз України» й ВАТ «Газпром» підписано довгострокові контракти щодо купівлі-продажу природного газу у 2009–2019 рр., а також обсягів та умов транзиту природного газу територією України на період 2009–2019 рр.;
- 2010 р. – прийнято Закон України «Про засади функціонування ринку природного газу». Компанія «Нафтогаз України» стала асоційованим членом Європейського Союзу газової промисловості «Єврогаз» [2];
- 2011 р. – започатковано Національний проект «LNG-термінал». Україна стала повноправним членом Європейського енергетичного товариства. Україна та Азербайджан підписали Меморандум про співпрацю в організації постачання скрапленого газу на територію України й Угоду про Заходи з розвитку співробітництва у сфері транспортування нафти територією України. Між компанією «Нафтогаз України» й американською компанією «ExxonMobil Corporation» підписано Попередню угоду у сфері розвідки та освоєння нетрадиційних вуглеводів в Україні. Між компанією «Нафтогаз України» й американською компанією «Halliburton Ukraine» підписано Угоду щодо супроводу, моніторингу, сервісного обслуговування, спорудження та експлуатації свердловин на нафту й газ. Між компанією «Нафтогаз України» та італійською компанією «Eni Ukraine Holdings B.V.» підписано Меморандум щодо виконання Угоди про дослідження та співпрацю. Між компанією

«Нафтогаз України» та французькою компанією «Total E and P Activities Petrolieres» підписано Угоду про співробітництво щодо дослідження й можливості подання заявки на право користування надрами для проведення розвідки та видобутку вуглеводнів на шельфі Чорного моря. Компанія «Нафтогаз України» розпочала реалізацію проекту модернізації газотранспортної системи України. У липні 2011 р. зварено перший стик реконструкції магістрального газопроводу «Уренгой–Помари–Ужгород»;

– 2012 р. – Підписано дві Концесійні угоди між Арабською Республікою Єгипет (АРЄ), ДП «Закордоннафтогаз» («Нафтогаз України») і державною холдинговою нафтовою компанією GANOPE на проведення розвідки, розробки й експлуатації родовищ нафти та газу на територіях WADI EL MAHAREETH і SAUTH WADI EL MAHAREETH у Східній пустелі Єгипту. Компанія «Нафтогаз України» та компанія «RWE Supply & Trading GmbH» (RWEST, Німеччина) уклали рамкову угоду про купівлю-продаж природного газу. Відповідно до рамкової Угоди між компаніями «Нафтогаз України» та «RWE Supply & Trading GmbH» (RWEST, Німеччина) розпочато поставки природного газу в Україну з території Польщі. Між компанією «Нафтогаз України» й компанією «Ferrostaal Industrieanlagen GmbH» (Німеччина) підписано Меморандум про взаєморозуміння стосовно модернізації обладнання на газокompресорній станції Бар (Вінницька область) магістрального газопроводу «Союз». Розпочала буріння своєї першої свердловини на шельфі Чорного моря самопідйомна плавуча бурова установка «Петро Годованець». Кабінет Міністрів України відповідною постановою затвердив техніко-економічне обґрунтування (ТЕО) будівництва LNG-терміналу в Україні;

– 2013 р. – відповідно до рамкової Угоди між компаніями «Нафтогаз України» та «RWE Supply & Trading GmbH» (RWEST, Німеччина) здійснено поставки природного газу в Україну з території Угорщини. Розпочала буріння своєї першої свердловини на шельфі Чорного моря самопідйомна плавуча бурова установка «Незалежність»;

– 2014 р. – підписано Додаток до операторської Угоди, що уточнює порядок передачі виробничо-технічної інформації між компаніями-операторами сполучних газотранспортних систем України (ПАТ «Укртрансгаз») і Польщі (Gaz-System SA). Підписано Меморандум щодо реверсних поставок природного газу між операторами газотранспортних систем України (ПАТ «Укртрансгаз») і Словачької Республіки (Eustream a.s.). Укртрансгаз та Gaz-System підписали Угоду щодо інтеграції ГТС Польщі й України, зокрема про будівництво нового інтерконектора між країнами. Проект дасть змогу збільшити імпорт газу в Україну, забезпечити зберігання газу європейськими компаніями в ПСГ України. Підписано угоди з ЄБРР і ЄІБ на 300 млн євро для реконструкції української частини газопроводу Уренгой–Помари–Ужгород, складової частини Прямого потоку. Тендерні процедури за проектом відбуватимуться за стандартами ЄБРР. У попередні кредитні умови включено положення про реформування Нафтогазу та Укртрансгазу. Компанія «Нафтогаз України» приєдналася до системи відображення даних AGSI+ за стандартами асоціації європейських операторів підземних газових сховищ (GSE);

– 2015 р. – Baker&McKenzie і PWC представили Проект плану дій щодо реформи корпоративного управління Нафтогазу згідно зі стандартами ОЕСЗ, а також проекти нормативних документів для реалізації цієї реформи. Нафтогаз і Frontera Resources підписали меморандум про порозуміння щодо співпраці у сфері розвідки та розробки нафти й газу в Україні, реалізації проекту імпорту LNG із потужностей Frontera Resources у Грузії. Нафтогаз приєднався до системи державних електронних закупівель Prozorro, створеної для забезпечення прозорості закупівель, збільшення конкуренції й економії коштів під час допорогових закупівель. Американська компанія «Trailstone» заявила про намір вийти на український ринок газу після впровадження нового Закону «Про ринок природного газу» у жовтні 2015 р. [3]. Укртрансгаз й угорський оператор FGSZ підписали договір про сполучення транскордонних газопроводів між Україною та Угорщиною. Договір стосується всіх газопроводів і повністю відповідає новому європейському кодексу мереж. У Хорватії 15 країн ЄС та Енергетичного співтовариства країн Центральної, Східної, Південно-Східної Європи, у тому числі Україна, підписали Меморандум про інтеграцію газових ринків та диверсифікацію джерел постачання. Також Верховною Радою ухвалено ряд Законів України: «Про ринок природного газу»,

що закріплює економічно обґрунтовані підходи до організації роботи газового ринку України та відповідає 3-му Енергопакету ЄС [3].

Проаналізувавши етапи становлення та розвитку нафтогазової промисловості в Україні, підсумовуємо, що загалом із надр України за всю історію її газової промисловості видобуто 2 трлн куб. м газу. За роки незалежності отримано понад 450 млрд куб. м газу та майже 100 млн т нафти і газового конденсату. Транзитні поставки природного газу територією України склали 2 трлн 800 млрд куб. м. У 1991–2014 рр. збудовано 8 тис. 500 км магістральних газопроводів, а транзитні поставки нафти склали 1 млрд 200 млн т.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Отже, історія нафтогазової промисловості нашої держави з початку її виникнення зазнала докорінних змін. Значне розширення виробничих потужностей та модернізація процесу видобутку створили сприятливі умови для нарощення обсягів транспортування й видобутку нафти та газу.

Аналіз становлення, розвитку, досягнень, перспектив і науково-технічного потенціалу нафтогазової промисловості України засвідчує, що протягом цих років в Україні створено досить широку мережу транспортування та видобутку газу й нафти для забезпечення потреб не лише особистих, а й сусідніх держав.

Джерела та література

1. Енергетична стратегія України на період до 2030 року від 24.07.2013 №1071 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/doccatalog/list curr Dir=50358>.
2. Закон України «Про засади функціонування ринку природного газу» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2467-17>.
3. Закон України «Про ринок природного газу» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/329-19>.
4. Закон України «Про ринок природного газу» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/329-19>.
5. Офіційний сайт Міністерства енергетики та вугільної промисловості України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mpe.kmu.gov.ua>.
6. Офіційний сайт Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.naftogaz.com>.
7. Павлов К. В. Паливно-енергетичні ресурси та проблеми ергозбереження в регіоні / К. В. Павлов // Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону : фінансова політика та інвестиції. – зб. наук. праць. – № 4. – Вип. 11 : Природокористування та ресурсозбереження. – Рівне : НУВГП, 2005. – С. 106–114.
8. Павлов К. В. Стан та перспективи інвестиційного розвитку міста Луцька / К. В. Павлов, М. О. Величко // Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки. – Серія «Економічні науки». – 2011. – № 22 (№ 219). – С. 25–30.
9. Стрішенець О. М. Економічна теорія : навч. посіб. [для студентів вищ. навч. закл.] / О. М. Стрішенець, Л. В. Єлисеєва, В. І. Ліщук. – Луцьк : ЧНУ ім. Лесі Українки, 2014. – 240 с.

Sources and literature

1. Energy strategy of Ukraine for the period up to 2030 dated 24.07.2013 №1071 [Electronic resource]. – Mode of access : <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/doccatalog/list curr Dir = 50358>.
2. The Law of Ukraine «About planting the function of the natural gas reserve» [Electronic resource]. – Mode of access : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2467-17>.
3. The Law of Ukraine «On the Gink of Natural Gas» [Electronic resource]. – Mode of access : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/329-19>.
4. The Law of Ukraine «On Natural Gas Gink» [Electronic resource]. – Mode of access : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/329-19>.
5. Official site of the Ministry of Energy and Vocational Training of Ukraine [Electronic resource]. – Mode of access : <http://mpe.kmu.gov.ua>.
6. The official site of the National Association of Naftogaz Ukrainians [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.naftogaz.com>.
7. Pavlov K. V. Plain energy resources and problems of energy conservation in the region / K. V. Pavlov // Problems of the rationality of the socio-economic and natural resources of the region: the financial policy and investment. Vypusk 11: zbirnik naukovykh prac, No. 4. «Nature Conservation is a resource-saving». – Rivne, NUVGP, 2005. – P. 106–114.

8. Pavlov K. V. This is the perspective of the future development of the town of Lutsk / K. V. Pavlov, M. O. Velichko // Scientific Bulletin of Volyn national University named after Lesya Ukrainka. Series «Economics». – 2011, No. 22 (No. 219). – P. 25–30.
9. Strishenez O. M. Economical theory: [study guide] / O. Strishenez, L. Eliseeva, B. Lishchuk. – Lutsk : Volyn national University named after Lesya Ukrainka, 2014. – 240 p.

Мирослав Коротя. *Этапы становления нефтегазовой промышленности в Украине.* В статье исследуется процесс становления, развития, достижений, перспектив и научно-технического потенциала нефтегазовой промышленности в Украине. Определяется, что осуществление расширения производственных мощностей и модернизация технологического процесса будет способствовать созданию условий для наращивания объемов транспортировки и добычи нефти и газа.

Особенно актуальным на сегодня является анализ процесса становления нефтегазовой промышленности в Украине, поскольку развитие рыночных отношений в Украине требует постоянных преобразований во всех сферах экономической деятельности, в том числе и в нефтегазовой отрасли. Проблема обеспеченности энергоносителями нашего государства на сегодня является острой и требует новых подходов.

Цель статьи – исследование процесса становления, развития, достижений, перспектив и научно-технического потенциала нефтегазовой промышленности Украины.

Проанализировав этапы становления и развития нефтегазовой промышленности страны, мы подытожили, что из недр Украины за всю историю ее газовой промышленности было добыто 2 трлн куб. м газа. За годы независимости добыто более 450 млрд куб. м газа и почти 100 млн т нефти и газового конденсата. Транзитные поставки природного газа по территории Украины составили 2 трлн 800 млрд куб. м. В 1991–2014 гг. построено 8 тыс. 500 км магистральных газопроводов, а транзитные поставки нефти составили 1 млрд 200 млн т.

История нефтегазовой промышленности нашего государства с начала ее возникновения претерпела существенные изменения. Значительное расширение производственных мощностей и модернизация процесса добычи создали благоприятные условия для наращивания объемов транспортировки и добычи нефти и газа.

Анализ становления, развития, достижений, перспектив и научно-технического потенциала нефтегазовой промышленности Украины свидетельствует, что на протяжении этих лет в Украине создано достаточно широкую сеть транспортировки и добычи газа и нефти для обеспечения не только личных потребностей, но и соседних государств.

Ключевые слова: газ, нефть, добыча, транспортировка газа, газовое обеспечение, газораспределительные предприятия, газотранспортная система Украины.

Miroslav Korotyia. *Stages of Formation of Oil and Gas Industry in Ukraine.* In the article the author studies the process of formation, development, achievements, prospects and scientific-technical potential of the oil and gas industry in Ukraine. Determined that the implementation of a significant expansion of production capacities and modernization of technological process will help to create the conditions for increasing the volume of transportation and oil and gas production.

Particularly relevant for today is the analysis of the process of formation of oil and gas industry in Ukraine. Since the development of market relations in Ukraine requires constant changes in all spheres of economic activities, including in the oil and gas industry. The problem of security of energy resources of our state today is acute and requires new approaches.

The purpose of this article is to study the process of formation, development, achievements, prospects and scientific-technical potential of the oil and gas industry of Ukraine.

After analyzing the stages of formation and development of the oil and gas industry in Ukraine summed up, in General, of mineral resources of Ukraine for the entire history of its gas industry produced 2 trillion cubic meters of gas. During the years of Independence produced more than 450 billion cubic meters of gas and 100 million tons of oil and gas condensate. Transit supplies of natural gas through Ukraine amounted to 2 trillion 800 billion cubic meters. The period from 1991 to 2014 was built on 8 thousand 500 kilometers of trunk pipelines, and transit supplies of oil amounted to 1 billion 200 million tons.

The history of the oil and gas industry of our state since its emergence has undergone significant changes. Significant capacity expansion and modernization of process of production has created favorable conditions for increasing the volume of transportation and oil and gas production.

Analysis of formation, development, achievements, prospects and scientific-technical potential of the oil and gas industry of Ukraine indicates that during these years Ukraine has created a fairly wide network of transportation and oil and gas production to ensure not only personal needs, and the neighbouring States.

Key words: gas, oil, mining, gas transportation, gas security, gas distribute-company, the gas transportation system of Ukraine.

Стаття надійшла до редколегії
24.03.2017 р.